Ч. 138 (14.030). Львів, вівторок 28. травня 1935. Pooztowa opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В девяті роковини трагічної смерти головного отамана Симона Петлюри.

Заходом організації українських емігрантів у Львові відбулася в неділю 26. травня ц. р. в год. 12.30 вполудне панахида за душу пок. головного отамана Симона Петлюри в святоюрівській православній церкві при вул. Францішканській. Панахиду відправив військовий курат Семашко. На панахиді були представники Української Парляментарної Репрезентації — посли Дмитро Великанович, Любомир Макарушка і Зиновій Пеленський та представники наших центральних установ. Крім того були представники військовости, воєвідства, городського староства і львівського маґістрату.

Почесну сторожу в церкві держала чета луговиків в одностроях. Співав прегарно церковний хор під управою проф. Орленка-Прокоповича. Церква була виповнена по береги, багато народу стояло також на дворі.

Мусоліні про закордонну політику Італії.

РИМ, ПАТ. В суботу пополудні виголосив Мусоліні перед Фашистівською Радою велику промову про закордонну політику Італії. Згадав, що основою акції Італії є політичний реалізм, який бере під увагу постійні зміни міжнародніх сил.

ВЗАЄМИНИ З ФРАНЦІЄЮ.

Італійсько-французький договір зі січня ц. р. замикає взаємини після війни між обома державами і створює основи до корисної співпраці Італії з Францією. До цього договору дійшло щойно 17 років після світової війни тому, що входили в гру широкі інтереси і деякі французькі кола обманювали себе, що фашизм в Італії не вдержиться. Тепер ці омани розвіялись. Настрої між обома народами від деякого часу дійсно покращали. Слід тільки побажати, щоб ніякі події цих настроїв не погіршили.

ОБМЕЖЕННЯ ЗБРОЄНЬ НЕМОЖЛИВЕ!

Одностороннє зірвання Німеччиною пятої частини версайського договору припинило нормальний розвій европейського положення. Одночасно всі переконалися, що доконаного факту не можна відкликати. Слід тут пригадати, що Німечина годилась давніше на 300-тисячну армію. Але годі тепер жалувати цього, як недоцільним теж говорити ще тепер про розброєння. Тяжко повірити в можливість обмеження зброєнь і в заборону деяких воєнних метод. Одначе Італія не буде ставити ніяких перешкод конкретним заходам у справі розброєння.

Конференція в Стрезі принесла конкретні наслідки, бо довела до узгіднення становища трьох европейських держав до найбільше актуальних проблем.

НАДДУНАЙСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ВІДЛОЖЕНА

Наддунайська конференція, яку рішено скликати ще в Стрезі, не відбудеться з початком червня тому, що ще якслід її не підготовано. Стріча представників Італії, Австрії і Мадярщини у Венеції мала саме цю ціль — підготовити конференцію. Мусоліні підкреслив, що домагання Австрії і Мадярщини не є надто великі і не перешкодять цілям, які має осягнути наддунайська конференція.

ВЗАЄМИНИ З НІМЕЧЧИНОЮ.

Німеччину теж запросять до участи в цій конференції, покищо будуть інформувати її про хід приготовних нарад. Підписання французько-большевицького і чехословацько-большевицького договору пересунуло рівновагу сил. Тому з живим зацікавленням ждали на промову канц. Гітлера. Тринацять точок його промови не можна в цілости відкинути, навпаки їх треба вияснити. Можливе, що вже в найближчих тижнях дипльоматія виконає своє завдання. Добрим взаєминам між Італією і Німеччиною стоїть на перешкоді проблема Австрії, яка всеж таки має величезне значіння. Слід ще раз підкреслити — говорив Мусоліні, — що незалежність Австрії є одночасно австрійською та европейською проблемою і тому теж є італійською проблемою. Всі кордони Італії — материку і кольоній — є святі й їх будуть боронити проти кожної хочби тільки можливої небезпеки. Мусоліні гостро виступив проти тих, які хотіли би не допустити Італії поза просмик Бренера (себто до Австрії — прим. Ред.) і спутати свободу рухів в якійнебудь іншій частині світа.

ІТАЛІЙСЬКО-АБІСИНСЬКИЙ КОНФЛІКТ.

Небезпека на кордонах Італії в східній Африці дійсно істнує і тому загострює італійсько-абісинську проблему. Ця проблема виринула не в січні 1935 р., але ще в 1925 р. Спершу здавалось, що Італія мирним шляхом поширить свою експанзію і зможе використати величезні природні багатства Абісинії. Одначе так не сталося. Абісинія зброїться від 1929 р. Одначе хай ніхто не робить собі надій, що на випадок конфлікту в Европі використає Абісинію, щоб погіршити положення в східній Африці.

Фашистівська рада одноголосно затвердила французько-італійський договір.

Морські наради з Німеччиною у Льондоні.

ЛЬОНДОН, 27. 5. ПАТ. Німецька делеґація під проводом фон Рібентропа приїде найближчого тижня до Льондону і відбуде наради з британською делеґацією дня 4. червня ц. р. у справі морських зброєнь.

Політичні наради прем. Ґерінґа у Софії.

СОФІЯ, 27. 5. ПАТ. Прем. Ґерінґ склав нині вінок на могилі невідомого вояка, опісля поїхав до королівської палати і відбув нараду з королем Борисом III

Комбатанти в обороні рівноваги буджету.

ПАРИЖ, 27. 5. ПАТ. На конґресі союзу комбатантів у Ліоні, який обєднує коло 800 тисяч членів, принято резолюції в справах господарських і політичних. Конґрес висловився за вдержанням буджетової рівноваги, обнижкою державних податків і створенням пенсійних кас для колишніх військових. Резолюція союзу комбатантів, яка накликує своїх членів до вірности і патріотизму, є великим виломом у інтерпретації кампанії проти ощадностевої політики уряду. Прем. Флянден відбув нараду з мін. Лявалем, міністрами: справедливости, пошт і телеграфів і представником фінансової комісії палати послів Мальві.

Авас повідомляє, що внесок уряду в справі повновластей буде піддержувати в палаті послів мін. Жермен Мартен, у сенаті мін. Перно. Дуже можливе, що прем. Флянден особисто візьме участь у нарадах палати. Покищо з великим зацікавленням ждуть на висліди нарад кабінету, які відбудуться у понеділок. Повідомляють, що на повновласти згодилися всі члени уряду. Голова фінансової комісії палати послів Мальві далі виступає проти повновластей для уряду. Справа знайдеться у палаті послів в чергову пятницю.

—o—

Московська акція і европейська Протиакція.

(Кореспонденція з Женеви.)

Женева, 23. травня 1935.

Дня 23. травня в годині 10.30 відкрив пан Літвінов, совітський комісар закордонних справ, 86 сесію Союзу Народів. Дата ця справді історична в розвитку політичних відносин Европи. „Яка іронія долі", пише з цього приводу „Журналь де Женев". Це справді іронія дуже гірка і трагічна.

Той самий часопис привитав п. Літвінова перед самим відкриттям сесії статтею про увязнення 27 протестантських священиків у Совітах, в якій він між іншим пише про бучну гостину французьких делеґатів у Москві: „Колиб замість сидіти на величавому бенкеті, уладженому з безсоромним люксусом, гості СССР могли відвідати найбільш негостинні місцевости великої країни, вони найшлиб у Медвежій Горі над Мурманом пастора Ґустава Бірта, засудженого на десять років примусових робіт... Якийже був злочин цих пасторів? Те, що вони просили і дістали законну поміч для голодних". Далі редактор Жан Мартен згадує в своїй статті про „дітей, засуджених на кару смерти, тих бідних малих волоцюг, витворених большевицьким режімом" і закінчує згадкою про Раду Союзу Народів під проводом „першого делеґата СССР": „Це гуманітарна еволюція СССР, яку нам обіцяли з нагоди вступу Совітів до Союзу Народів".

Так прийняла швайцарська преса п. Літвінова в Женеві, роля якого тут не лише трагікомічна, а й дійсно досить важка, особливо з огляду на деякі справи, що найшлись на порядку дня. Обговорюється, наприклад, справа невільництва в Африці, в Азії, у Геджасі, на Малайських островах... словом всюди, лише не в СССР, хоч всім чудово відомо, що ніде невільництво та примусова праця не поширені так, як у московській вязниці народів, та що ніде більше ці невільники не вмирають міліонами з голоду так, як саме в СССР. Отже й ціла дискусія у справі боротьби проти невільництва в Союзі Народів під проводом Літвінова стає негідною комедією.

Справа ця прибирає тим більшої пікантности, що Італія оправдує свої зброєння проти Абісинії розбишацтвом, невільництвом, насильством та іншими подібними відносинами що винищують цілі племена в межах Абісинії, коли тимчасом та сама Італія разом з іншими державами голосувала за прийняттям до Союзу Народів СССР, якого внутрішні відносини без порівнання гірші від абісинських та загрожують винищенням більшої скількости людей між їх взагалі Абісинія має.

Дуже кумедно виглядло також обговорення справи Офіса Нансена для втікачів на сесії

під проводом п. Літвінова, втікачів, девять десятих, яких мусіло рятуватися на чужині від переслідувань московського уряду.

Коли комусь ще бракувало доказів чи ілюстрації найглибшої суперечности між засадами і практичною працею Союзу Народів та московського уряду, то п. Літвінов в ролі президента Ради безперечно постачив їх. А поза тим в особі сучасного пана президента в Женеві держави тут заступлені мають лише те, на що собі заслужили.. А ті, що не взяли участи в Союзі Народів, чи своечасно виступили з нього, можуть собі зайвий раз погратулювати.

Пан Літвінов в Женеві це постать не лише надзвичайно характеристична для сучасних політичних відносин Европи, а й символічна. Це московське „мементо морі“ для мира, ладу і цілої старої европейської культури. До Женеви пан Літвінов прийшов як тріюмфатор після заключення союзу з Францією та Чехословаччиною, після подорожі Ляваля до Москви.

Ляваля у Женеві справді вважають особою загадковою, дипльоматичним сфінксом. І славу своєї загадковости він безперечно збільшив відвідавши не лише Москву, а й Варшаву, розмовившись не лише з Літвіновим, а й із Ґерінґом, до того ж не сказавши нічого журналістам про зміст цієї останньої розмови. Але коли французько-московська приязнь виглядає досить проблематичною, а єдиним безсумнівним здобутком Москви у Франції є поважне збільшення французької большевицької партії, то в Чехословаччині Москва може похвалитися значним збільшенням не лише большевицьких та всяких інших москвофільських сил, а справжнім виломом у воєнній фронті европейських держав. Чехословацькі летунські бази віддані до розпорядження московським літакам, можуть стати поважною загрозою не лиш Польщі та Німеччині, але й Мадярщині та Італії. Поважний зріст та консолідація меншинової опозиції в Чехословаччині є цілком зрозумілою відповідю на чехословацько-московське зближення та зріст большевизму в Чехословаччині.

Найбільш гідну протиакцію в Европі найшла московська акція безумовно в Німеччині. Частина промови Гітлера звернена проти Москви є подією безприкладною у відносинах останнього часу між Европою та Москвою. Цей його виступ має тим більшу політичну вартість, що він зробив його майже безпосередньо після заключення франко-московського союзу. Це перша політична поразка того союзу. Виступ керманича Німеччини вдарив цілою силою по Москві, але поцілив посередньо і Францію, і Союз Народів, і цілу політику підтримування Москви. Не мішаючись у „внутрішні“ справи СССР, Гітлер все ж цілком слушно не міг промовчати голоду, що винищує міліони поневоленого люду в СССР.

Виступ Гітлера проти Москви може безперечно віджившити і скріпити те обурення, що істнує розпорошене по ріжних державах проти московського уряду, змініти протисовітські сили в Европі та надати їм належний напрямок. Поруч з запевненнями щодо миролюбности Німеччини, протимосковська частина промови Гітлера викликала найбільше признання і зрозуміння в цілій европейській пресі. В обороні Москви не виступила навіть французька преса, поминаючи — розуміється — ріжні заприсяжені большевицько-москвофільські органи.

Виступ Гітлера проти Москви, що стверджує між іншим надзвичайно рішуче її відповідальність за руїнницьку акцію, ведену під плащиком III інтернаціоналу в цілім світі, не є конюнктурною політичною диверсією; це очевидно вислід відбудови національної і збройної сили Німеччини, бо промовляти так може лише провідник, свідомий цілої сили своєї нації.

Відгук протимосковського виступу Гітлера у світі послужить очевидно і наукою для німецьких політиків, що зріст німецької збройної сили інші держави можуть найскорше прийняти під кутом московської небезпеки. Згадка про те, що зруйнувавши німецький большевизм сучасний німецький уряд урятував цим може цілу Европу, була дуже на часі.

Було б перебільшеним оптимізмом сподіватися, що промова Гітлера розвіє побоювання французів та змінить ґрунтовно франко-німецькі відносини, але нема сумніву, що його промова причинилась в деякій мірі й до заспокоєння Франції, а тим самим і до ослаблення московських впливів у Парижі. Французька преса, що поставилась назагал досить скептично до промови Гітлера, могла закинути йому лише те, що він сказав „небагато нового“.

Англійська преса була назагал задоволена, коли ж англійський уряд лишився при своїм намірі потроїти свою повітряну фльоту, то це треба безумовно витати, бо Англії доведеться у всякім разі скорше боронитися проти надмірного зросту большевицької сили у Франції, ніж проти Німеччини. Досить прихильно стрінули промову Гітлера і в Італії.

Отже московська акція в Европі викликала належну протиакцію, можливо навіть значно сильнішу від самої акції. Нема сумніву, що сучасна політична поразка Москви в Европі викличе відповідне враження і між поневоленими націями СССР.

М. Данько.

Вислiди виборів до чехословацького парляменту на Закарпатті.*)

Ужгород, травень 1935.

Ніодна партія не йшла самостійно до виборів. Навіть партія автономна (пок. Куртяка) зблькувалася зі словацькою автономною партією о. Глінки й поляками. З решти москвофільських партій Фенцикова йшла до виборів разом з чеськими націонал-демократами, що обєдналися з партією Стржібного (Національне Обєднання), б. сенатор Цуркановичем (буковинський еміґрант-москвофіл), який у минулих виборах обєднався був з націонал-демократами (партією Крамаржа), тому що остання партія опинилася в опозиції, в цих виборах ішов разом з коаліційною партією чеських націонал-соціялістів (Кльофач-Бенеш). З москвофільських партій найбільше виявили „русского духа“ чеські національні соціялісти, що висунули тут гасло „За русскій язык у народній школі“, але нарід за цим гаслом не пішов, бо зібрав цей бльок чеських національних соціялістів разом з трудовою партією Цурканович ледви 11.272 голосів. Це були голоси переважно чеських урядовців, бо православний „русскій народ“ не голосував за своїм православним Цуркановичем. Нераз приходилося вже зазначувати у своїх дописах, що вже минув час спекуляції на православію і тому Цурканович опиниться без мандату та його політична роля на Закарпатті вже закінчена.

Фенцикові, якого випустили із вязниці напередодні виборів, удалося зібрати трохи голосів завдяки опозиційній демаґоґії та спекуляції на свому „мучеництві“. Але коли при минулих виборах чеським націонал-демократам разом з трудовою партією Цурканович вдалося було зібрати поважну кількість голосів, то тепер вони в союзі з Фенциком втратили аж 19.636 голосів, порівнюючи з минулими виборами. Автономна партія (Куртяка), не зважаючи на сильну пропаганду та протичеські настрої населення, не зібрала тої кількости голосів у бльоці з партією Глінки й поляків, які зібрала самостійно при минулих виборах, а навпаки, ще втратила 3.527 голосів. Висліди голосування свідчать яскраво про упадок москвофільської демаґоґії. Нарід за партіями, що голосили тверду „русскость“, не пішов при цих виборах. Бльок чеських народніх соціялістів з трудовою партією Цурканович та

*) Містимо цей допис як доповнення до наших статтей, бо в ньому є деякі нові подробиці й факти. — Ред.

ГЕРМАН ШТЕР. 7)

ҐОНТАР.

Наче впала заслона з його очей і все довкола нього дістало яскравішу краску, голоснішій тон, свобідніші рухи.

Весело взявся до роботи й небавом стояли корови, запряжені вже до плуга. Голосно стрілив двічі з батога й дивився нетерпеливо на двері, чи скоро вже вийде ця „баба“.

„Гей там!“ закликав.

Як це звучало!

Тому ще раз: „Гей там!“

Тепер крикнув.

Вкінці не була це вже нетерплячка, але голос мов буря. А за кожним грімким вигуком відлітали останні частини того дивного отупіння, що в нім він жив від семи літ.

Вухо пило відгомін голосу мов цілющий лік для душі. Що за радість віднайти себе самого!

— Старий дурню! Що ревеш? — я вже тут, а ти вигукуєш мов навіжений.

Параньбка стояла вже при коровах з високо піднятими спідницями. Взяла за посторонок: „Ну, гей, ідемо!“

Однак Франц не рухався. Стояв ще під враженням безмежної втіхи, що віднайшов себе самого.

— Параньбко, — сказав гордо, — ану, заклич ти так, — а його лице сіяло втіхою.

— Іване! — крикнула люто жінка.

Тоненький, крикливий голос згубився в лісі між пнями дерев.

Але вслід за ним понеслося грімке: „Гей!“ з повних грудей ґонтаря.

Відгомін вернувся до них стрілою.

Це грімке „гей“ наспіло за тамтим слабим ворожим голосом мов удар пястука й придавило його по дорозі до землі.

— Так, так, — завважив старий й поглянув гордо і переможно на Параньку, однак не рухався з місця. Жінка чула, що мусить піддатися в цій душевній боротьбі й її охопила безглузна лють. Почала копати ногами корови в животи й вони рушили з місця.

Однак старий вхопив у скаженій впертості за плуг і шарпнув ним з нечуваною силою взад разом з коровами та розлюченою жінкою.

— Гага, Параньбко, не рушимо скорше з місця, аж я схочу.

І слухав з насміхом, як вона у свому безсиллі почала обкидати його найпоганішими прізвищами.

Вкінці тріснув з батога.

„Тепер гей!“

Корови йшли рівномірним спокійним кроком. Побренькуючи плуг розгортав пісковату землю і підгортав молоді бараболі.

Дві скиби йшло все добре й спокійно, при третій зачала жінка сваритися, люта через свою програну: раз було її за помалу, другий раз за скоро, за далеко вправо, то задалеко вліво, за глибокі, то знову за плоскі скиби.

Нараз старий не міг уже здержати злости. Почав бити корови, що аж полетіли як дурні. Жінка хотіла їх за всяку ціну задержати, але вони потягли її за собою. Почала лаятися, але це був уже лише крикливий плач. А старий був мов пяний. Його очі горіли. З дикою силою пхав плуг вперед, звірятам на ноги, поганяючи їх до скорости. Корови вкрилися цілі потом, побіч них волікласи напів жива жінка.

Враз шарпнув плугом і вкінці станув, обтираючи мокре чоло сильною, обгорілою рукою.

Паранька їдко поглянула на нього.

— Так, Параньбко! Ніколи нічого не мушу, затям це собі, — відповів.

Потому доорав вже спокійно лан до кінця, завів корови до стайні й завязавши в хустину кусник хліба, що нині ще менший був, як звичайно, вийшов з хати.

Перед сусідською хатою сидів на деревляній лавці його приятель, старий Ганіґ. Це був уже немічний старець. На його жовтім, набряклім лиці сторчав грубий ніс, короткий та синій мов доспіла сливка. Саме наповнював він його поволі та старанно табакою, потім подав пушку ґонтареві, зачинаючи свою звичайну розмову: „Алеж маємо червень вимріяний: красний, тихий, теплий“.

Звичайно сідав Франц біля „сусіда“ й годинами з ним балакав. Однак нині було йому нестерпно бачити, як його ровесник безнастанно базікає, смішно похитуючи білою головою.

— Знову сварилися з тобою, що? Передше хтось там так викрикував, правда?

— Так, сварилися, — повторив ґонтар знуджено.

А потому коротко: „Будь здоров, Авґусте!“ І з тим пішов.

Ганіґ подивився за ним, не розуміючи нічого.

— Смішний чоловяга, цей Франц! Ге, ге, ге, ге! — засміявся, захлиснувшися уриваним кашлем. — Завсіди на весні носить його по дорогах, мов молодика. Ге, ге, ге, ге!

(Далі буде.)

——o——

групою „русских" учителів, зорганізованих в „Учительскомъ Товариществѣ", які виставили на першому місці до парляменту відомого україножера Василенка, придбали лише... 1.245 голосів, тоді коли при минулих виборах чеські національні соціялісти здобули самостійно 10.000 голосів. Виходить, що теперішня агітація Василенкова-Цуркановича за „русскій языкъ" у школах здобула лише тисячу голосів, таких, що хотять „русской" школи. З цього чехи повинні би зробити відповідні висновки...

В аграрній партії перемогла течія москвофільська не тому, що аграрні маси йдуть за москвофільськими гаслами, але провід партії є покищо цілковито в руках русотяпів-мадяронів і вони постаралися, щоб не випустити з рук кермми партією та щоби знову попасти до парляменту. Аграрна партія на першому місці кандидувала до парляменту Коссея, змадяризованого русина, еміграпта з Румунії, москвофіла. До сенату на першому місці у неї той самий Бачинський, що був минулого разу та який прославився своїми виступами проти народньої мови в початковій школі, домагаючися заведення до шкіл московської мови, хоч сам не навчився ніякої славянської мови, а володіє добре лиш мадярською. Чеська преса з приводу цих кандидатур зауважує, що вони свідчать про перемогу впливів жидівсько-мадярських в аграрній партії, а про Коссея просто пишуть, що він є „мила особа" в жидівсько-мадярській меншости аграрної партії. З другого боку пише „Земля і Воля" (ч. 13), що кандидати аграрної партії на Закарпатті до парляменту й сенату проголосили дня 1. травня: 1) інж. Йосиф Заяць: „Аграрна партія скоригувала своє дотеперішнє становище до українського напряму на Підк. Руси. Підкарпатські українці в аграрній партії мусять мати ті самі права, що й інші нації: руські, чехи, словаки, мадяри жиди"; 2) д-р Мілош Дрбал: „Вимагаю абсолютної справедливости до всіх націй, у тому числі і для підкарпатських українців"; Коссей та Бачинський: „Респектуючи принцип демократії, все будемо респектувати культурні домагання народовців. Ставимось до народовців з абсолютною толеранцією". Таким чином навіть москвофіли зобовязалися толерувати український рух і тому аграрна партія вже не є ворожою українському рухові партією. Аграрна партія втратила 16.772 голосів.

З тих партій, що стоять на становищі розвитку української культури на Закарпатті, крім партії о. Волошина, що втратила 1.649 голосів порівнюючи з минулими виборами*), решта здобула нових голосів: соціял-демократи 6.927, а комуністи аж 48.489. Перемогу комуністів треба розглядати як опозиційний настрій проти аґрарного режіму. Коли автор цих рядків радив голосувати прихильним комуністичній лісті верховинцям на соц.-демократів, то дістав просту відповідь: „А хіба с.-д. не такаж сама урядова партія, як і аграри?" Коли опозиційний настрій населення виявився у голосуванні на комуністів, то це є доказ, що населення не пішло за Куртяківсько-Фенциківською автономною демаґоґією та за москвофільськими „борцями за русскій літературний языкъ". Цим самим селянська опозиція відкидає інспіровані чужоземними силами москвофільські рухи Фенцика й Куртяківців та висловлюється за українську мову й культуру, бо комуністи у своїй пресовій пропаганді не зверталися до населення інакше, як лише до „українського народу". Таксамо соціял-демократична партія, хоч і урядова партія, придбала своєю українською пропаґандою ще голоси. Тому своїм голосуванням українське населення Закарпаття ясно виявило свою українську нац. приналежність.

М. О.

*) Цікаво, що до сенату христіянсько-народня партія здобула більше голосів (7.570), ніж до парляменту (7.321), хоч в усіх партіях було навпаки. Причина та, що до сенату був на першому місці д-р М. Бращайко.

З українського життя на Дал. Сході.

Хабарівська радіостація знову заговорила по українськи. — Сто чисел.— Плян праці харбінської „Просвіти".— Дещо про невідомий музей ім. Шевченка.

Впродовж кількох місяців радіостація в Хабарівську на Сибірі не дала ніодної української авдиції. Щойно під впливом Манджурії, коли — як пише „Мандж. Вістник" — стверджено це в одній з українських радіопередач Сінцінської стації, зявилась українська мова знову в програмах хабарівської радіостації, поруч із мовою китайською, корейською, тощо, очевидно при пануючій мові московській. Засоромились большевики, що здемасковано їх „єдіно-неделімческу" політику, яку зрештою проводять вони на всіх ділянках сибірського життя з повним соціялістичним самозапереченням.

•

„Манджурський Вістник", що його ми неураз згадували на сторінках „Діла", реферуючи цікавіші його статті і вісти, відзначив 26. березня ц. р. своє сотне число. З цього приводу в передовиці згадано дещо історії. З неї довідуємось, що до появи „М. В." у вересні 1932 р. роблено численні заходи, щоби добитись дозволу видавати українську газету, та все безуспішно. Вистарчить занотувати факт, що член Спілки Українських Емігрантів п. Павловський 14 разів подавав прохання старій манджурській владі і постійно зустрічав відмову. Останній раз просто заявили, що видавання газети українською мовою принеслоб йому великі втрати, а цього хочуть йому заощадити. Зрештою — мовляв — харбінські друкарні не мають українських черенок.

Видавництво „М. Вістника" почав в 1932 р. постійний його досі редактор, відомий діяч і публіцист Іван Світ. Умовини для його правильної появи були дуже тяжкі і після перших 9 чисел до кінця 1932 р. видання припинилось на 2 місяці. Відновила це видання основана для цієї справи „Укр. Вид. Спілка" та повела його вже міцною рукою під редакцією тогож п. Світа Були часи гірші і кращі. В тісному редакційному помішенні родились пляни для розбудови організаційного життя українців у Манджурії і пляни, що переступали кордони на півночі, повні турбот за долю сотень тисяч українців на Зеленому Клині. Часопис живо реаґував на все, що вязалось із місцевим життям українців і з загальними політичними аспіраціями українського народу. Почавши з 42 читачами сьогодні поширений він уже настільки, що можна було збільшити його обем, а тепер редакція думає про його появу двічі, а то й тричі у тиждень

Ми тішимося разом із нашими земляками у далекій Манджурії успіхами рідної газети і бажаємо, з нагоди появи її сотнього числа, щоби вона мала змогу щораз краще сповняти свою важку місію, освідомлюючи відірваних від рідного пня і кинених у східну Азію братів.

•

У березні ц. р. вибрано головою філії „Просвіти" в Харбіні п. І. Паславського. „М. Вістник" у числі з 16. березня друкує розмову з новим головою, в якій він розгорнув свої пляни щодо ближчої і дальшої праці „Просвіти".

З приємністю перш за все стверджуємо, що п. Паславський ставить харбінську „Просвіту" в органічний звязок з мережою Просвіт на зах.-українських землях в Европі. Зясувавши ролю „Просвіти" як всеукраїнської організації, а дальше сумну долю, що її зготовив комуністичний чобіт в Україні і на Зел. Клині, п. голова перейшов до льокальних відносин, при чому підкреслив її апартійність.

На питання представника „М. В." щодо чергових просвітянських плянів п. Паславський представив їх так: негайне впорядкування діловодства і рахунковости, перереєстрація членів, навязання тісних взаємин з Матірним Т-вом у Львові й оживлення діяльности, до чого належатимуть: загальні збірні лекції, концерти, жива газета, товариське життя, тощо.

В ближчому часі влаштовуємо свято Федьковича — сказав дальше голова „Просвіти". Приступаємо до відчинення плянованого колись Освітнього Інституту чи курсу. Розібємо працю на гуртки, ось як: літературний, математичний, українознавства, орієнтальний, тощо. Їх життям кермувати буде окрема педагогічна рада. Робимо заходи в справі відчинення читальні-книгозбірні. 1000 просвітянських і 2000 книжок б. Укр. Клюбу — це скарб, що досі лежить мертвий. Робимо заходи, щоби з нього загал мав користь. Памятки з українського руху Д. Сходу нищаться і губляться. Треба поки час їх упорядкувати та відчинити архів-музей.

Наприкінці п. Паславський вказав на конечність залишити перманентну війну „своїх проти своїх" і взятись до реальної, корисної праці. Завдатки цього вже є. Людям остогидла вже дволітня „війна". До просвітянської Ради ввійшли самі зрівноважені одиниці, так, що є надія, що намічений плян буде виконаний.

•

Цікаву історію про невідомий музей ім. Шевченка оповів у редакції „М. Вістника" один із перших його передплатників ген. Афанасєв.

У рр. 1910-11 довелось йому по службовим справам побувати у форті Александровськ на березі Каспійського Моря. Після покінчення його праці начальник форту полк. Таранин, що походив із Києва, повів його до головного будинку і показав там Музей ім. Шевченка. Містився він у 2 кімнатах, де були розміщені ріжні портрети українського поета, його власноручні малюнки, колекція „Кобзарів" ріжних видань, одяги, тощо. Зорганізував цей музей сам полк. Таранин на память того, що в цьому форті жив колись Шевченко.

Север.

Вага фізичного виховання для українського громадянства.

На цю тему виголосив інж. *Андрій Палій* реферат на нараді, що її скликав Український Спортовий Союз для запрошених гостей у суботу 25. ц. м. в год. 7. веч. На нараду прибуло до салі „Української Бесіди" кільканадцять старших громадян і дещо зацікавленої темою молоді.

Нараду отворив голова УСС адв. *д-р Ст. Шухевич*, що привитав присутніх і подав кілька думок про вагу й ролю фіз. виховання в житті народу. Про самуж нараду сказав промовець, що її скликано головно в метою популяризації і пропаґанди Запоріжських Ігрищ, що відбудуться у нас в цьому році. Після того дав слово референтові інж. А. Палієві.

Інж. *А. Палій* звернув на вступі увагу на хиби й недостачі фізичного виховання, які можна у нас заобсервувати. Це в першу чергу брак масовости, далі нерозроблені методи праці для кожного віку, для жінок і мужчин та брак фахового проводу. Гальмуюче на розвиток фізичного виховання у нас впливає теж неоправдана байдужість та брак зрозуміння для тої справи у старших. Все те складається на те, що у нас в ділянці фізичного виховання не все в порядку.

Годі уважати фіз. виховання за самоціль. Воно має стати тільки засобом для осягнення повної нац. здібности до благородної боротьби за істнування. Колиж фізичне виховання буде йти у нас разом в освітою й культурою та постулятом народнього господарства, то зможемо осягнути можливо найвищий рівень національної досконалости.

Ділянки, що ними користується фізичне виховання, дуже ріжнородні. Маємо ріжні гри, забави, руханку, всякі спорти, прогульки, таборування, пластування і т. д. Усі ті ділянки можна з великою користю пристосовувати й у нас — в залежности від віку й полу людей, як також від способу їхньої праці.

В дальшому референт представив основно всі ті користи, що їх дає молоді і тимсамим усьому громадянству раціонально переводжене фізичне виховання. Обговорення всіх тих користей вимагалоб за багато місця (до цієї справи ми ще повернемось). Тут зазначимо тільки, що ті користи величезні, тому не диво, що в нинішніх часах кожна нація з найбільшою дбайливістю, не жалуючи коштів, дбає за фізичне виховання свого молодого покоління.

Обговоривши ще шкідливість рекордоманії, прелеґент вказав при кінці, як ми, недержавна нація, повинні поставити у себе справу фізич-

кого виховання. Передовсім мусимо ідею фіз. виховання спопуляризувати й поглибити в найширших масах. Мусимо просто перевиховати усе громадянство. Наша остаточна мета буде осягнена, коли при помочі всестороннього фіз. виховання, що співділатиме рівнорядно з іншими ділянками нар. праці, придбаємо якнайбільше розумних, характерних і сильних громадян, які вмітимуть дати собі раду в кожній ситуації.

Зразково оброблений реферат інж. А. Палія зробив за усіх приявних якнайкраще вражіння, тому не диво, що вся саля приняла його гучними оплесками.

Після того з доповіддю до того реферату виступив дир. *О. Радловський*. Вказавши на перешкоди, що їх стрічає у своїй праці УСС, промовець зазначив, що тої праці ніщо спинити не в силі. Вже нині гуртує УСС 97 спортових товариств, що мають кругло 1.900 зареєстрованих членів (разом з незареєстрованими буде всіх до 5.000). Тому, що цей рік є роком Запорізьких Ігрищ, зробім його ударним роком! Передовсім поведім інтенсивну пропаганду за відзнакою фізичної справности! Щоб повести як слід працю, потрібна нам поміч усього громадянства. У першу чергу мусять мати зрозуміння для праці УСС наші культурно-освітні та господарсько-економічні установи.

Окремо обговорив промовець вагу Ради Фізичного Виховання для нашого народу, яка повинна б повстати якнайскорше і зайнятись скоординуванням праці всіх тих установ, які займаються у нас фіз. вихованням, виробити методи праці, давати загальні напрямні для такої праці і т. д.

В дискусії, яка розвинулась після цього, забрав перший голос посол д-р Ст. Біляк, що подякував аранжерам за скликання тої наради і спеціяльно інж. Палієві за знаменитий реферат, який радив видрукувати і розкинути масово в краю. Після того кинув кілька думок від себе про вагу фіз. виховання особливо для української незаможньої молоді по містах.

В дальшій дискусії промовляли ще: радн. д-р Ів. Копач, д-р Дмоховський, проф. Гайдучок, (що подавав дефініцію фізичного виховання і спорту) та проф. Жарський, що промовляв за дальшим викупном Українського Городу.

Відповідали промовцям д-р Шухевич, дир. Палій і дир. Радловський, що подавали ще деякі виявснення. При кінці дир. Радловський апелював до присутніх, аби подбали за те, щоб Запорізькі Ігрища — наша Українська Олімпіяда — пройшли в цьому році можливо найкраще.

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

VIII. Звичайні Загальні Збори Т-ва Український Фонд воєнних вдів і сиріт

Дня 24 травня ц. р. відбулися в домівці „Молодої Громади" у Львові VIII. Загальні Збори Т-ва Український Фонд Вдів і Сиріт у Львові. Збори відкрив і проводив ними голова Т-ва о. *д-р Лев Глинка*. Звіт із діяльности т-ва виголосив секретар *О. Стецура*.

З нього учасники довідались, що діяльність Т-ва проявлялась передовсім у тому, щоби придбати фонди на підмоги вдовам і сиротам по полеглих членах УГА та розділити підмоги найбільше потребуючим вдовам, сиротам і родичам.

З днем 15. травня 1935. р. було в Т-ві зголошених 313 родин. В тому було 24 самітних вдів, 192 вдів зі сиротами (423 сиріт), 10 родин круглих сиріт (14 осіб) ,11 батьків, 62 матерей і 14 родичів (28 осіб), а разом 754 осіб.

Із 313 зголошених у Т-ві вдів і сиріт користало з підмог Т-ва у 1934 р. 244 вдів, сиріт і батьків. Крім цього Т-во оплачувало науку за 2 хлопців-сиріт. Загалью видало Т-во на підмоги 4.688.52 зол.

У такий спосіб Т-во сповняло в 1934. р. свої статутові завдання у ділянці допомоги вдовам і сиротам. Сума виданих на ту ціль грошей свідчить, що Т-во не припиняло підмог, хоча фонди Т-ва вичерпувалися вже до останніх границь.

Одиноким джерелом доходів Т-ва є добровільні жертви і членські вкладки. Доходи з членських вкладок є менш-більш однакові від кількох років і дають річно приблизно 400 зол. Стан членів із днем 15. V. 1935. р. такий: вписаних у члени 233 членів. З того вкладок не платить 122 членів. Решта членів платить на загал вдоволяючо. Усім членам, що залягають із вкладками вислено упімнення із виказом залеглих вкладок. Якщо вони дальше не будуть платити вкладок, їх вичеркнеться зі списку членів.

Другим джерелом доходів є добровільні датки громадян. Тут доходи залежать від того, чи Т-во переводить збірку за дозволом влади, чи без нього. В ціли придбання фондів, що в осені м. р. були вже на вичерпанні, Управа Т-ва подала до преси кілька обширних комунікатів, в яких представила загрозливий стан Т-ва, розіслала поштові складанки та листи до українських економічних установ у Львові з проханням за поміч. Усі ці заходи дали у висліді 1.000 зол., що дало змогу Т-ву вислати різдвяні підмоги вдовам і сиротам по 5—10 зол.

Крім того Управа Т-ва звернулася до українських установ і преси в Америці й Канаді. На ці заклики одержало Т-во вже по Новім Році 75 дол. від Обєднання в Ню Йорку (дві посилки); 36 дол. від Т-ва „Молода Україна" в Горґам; 26 дол. від Комітету Лист. Свята (І. Побуцький) у Шікаґо; 7.75 дол. від Українського Союзу в Бразилії, Куритиба та 4.50 дол. від М. Зваруна в Олд Бріджпорт. Разом 143.25 дол. та 16 акцій ЗБГ. номінальної вартости 400 зол. від Т-ва „Зоря" в Ню Йорку.

Від еміґрації в Европі одержало Т-во в цьому році 27.15 зол. із ЧОР.

Щойно в квітні ц. р. Управа Т-ва одержала дозвіл влади на переведення прилюдної збірки на цілі Т-ва. Збірка ця дала поверх 8.000 зол. так що стан готівки з днем 20. V. 1935. р. виносив 8.381.83 зол.

Накінець секретар згадав про найближчі завдання Управи Т-ва, а саме про потребу поширення членства і про потребу перетворення Т-ва з сезонового на постійне, що вимагає зміни статуту.

По ухваленні абсолюторії уступаючим органам Т-ва Заг. Збори вибрали нову Управу і Контрольну Комісію в попередньому складі.

Італія за протекторатом над Абисинією.

Часописи концерну Герста подають сензаційні вістки своїх кореспондентів, що Мусоліні буде домагатись протекторату над Абисинією. Взаємини Італії до Абисинії спирались би на тих самих основах ,як становище Франції та Еспанії в Мароко або В. Британії в Єгипті Про свої домагання — пишуть згадані щоденники — повідомить Італія уряд Франції та В. Британії.

НЕАПОЛЬ, 27. 5. ПАТ. З Неаполю відплив до східної Африки корабель зі 68 старшинами і 1700 вояками. На кораблі відїхав теж ґен. Сантіні, який обійме провід одного з корпусів військ у східній Африці

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Бійка між комуністами у Франції.

ПАРИЖ, 27. 5. ПАТ. По оголошенні вислідів виборів до ґенеральної ради департаменту Сени у Сен Дені дійшло до бійки між прихильниками бурмістра Доріота, який виступив з комуністичної партії і заговілими комуністами. Одна особа тяжко ранена.

Закон про охорону авторських прав.

I.

У „Деннику Законів" ч. 36 поз. 260 оголошено одноцілий текст закону з дня 29. березня 1926 р. про охорону авторських прав. Цей змінений закон обовязуватиме від 20 червня ц. р. Тому, що цей закон нормує права авторів, одним словом кожний прояв духової самостійної творчої діяльности, виявлені живим словом, письмом, друком, барвою, звуком, мімікою чи ритмікою — подаємо суттєві постанови цього закону.

НА ЯКУ ТВОРЧІСТЬ ПРОСТЯГАЄТЬСЯ ОХОРОНА ЗАКОНУ.

Охорона закону простягається на такі твори: промови, реферати, виклади, проповіди, листи, спогади (мемуари); видані і невидані друком книжки, брошури, статті і приготовані до них схеми, пляни, нариси, шкіци; цілу літературну, наукову продукцію Практичну продукцію хоронить закон тоді, коли вона носить сліди індивідуального схоплення змісту. Далі закон хоронить всі музичні композиції, твори цілого ґрафічного і пластичного мистецтва, себто рисункові, малярські, ритовничі, літографічні, різьбарські, граверські, архитектонічні орнаментаційне мистецтво, вживане в ремеслі і промислі, фотографічні знимки, наукові ілюстрації, мапи та інші наукові допоміжні засоби. Закон дає охорону не тільки викінченим, вищезгаданим творам, але також нарисам, рисункам, плянам, моделям і проєктам до цих творів. Вкінці закон дає охорону творам мистецтва: мімічного (пантоміна), ритмічного (хореографія), живим образам, кінематографічній продукції, як теж сценаріям, рисункам і фотографіям цієї продукції. (Стаття 1.)

НА ЩО НЕ ПРОСТЯГАЄТЬСЯ ОХОРОНА ЗАКОНУ.

Охорона закону не торкається: 1) законів, розпорядків, присудів, судів, рішень іншої влади, урядових письм і формулярів, які є признані до загального відома; 2) журналістичні інформації (актуальні вістки, дрібні події і т. д.). (Стаття 4.)

ЧУЖІ ТВОРИ.

Тільки за дозволом автора можна чужі твори: перекладати, переробляти, змінювати, підкладати під ноти і музичні інструменти і фільмувати, хіба що авторське право щодо цього оригінального твору вигасло. Якщо до пятьох років не зладиться перекладу, переробки і т. д. треба просити вдруге автора, щоб дозволив перекласти свій твір. (Стаття 2.)

ФОТОГРАФІЇ, ФІЛЬМИ І НОТИ.

Закон дає охорону авторських прав фотографіям, фільмам і нотам під умовиною, що поміститься виразне застереження на фотографічних відбитках, фільмах і нотах та буде поданий рік, коли їх зладжено. Якщо навіть на фотографіях, фільмах і нотах нема поданого року, то ще й тоді простягається на них охорона закону супроти осіб, які знали про існування цієї охорони. (Стаття 4.)

ВІД ЯКОЇ ХВИЛИНИ ОБОВЯЗУЄ ОХОРОНА ЗАКОНУ?

Закон дає охорону творам, які вже видано, виголошено, виставлено і т. п. в таких випадках: 1) якщо авторами є польські громадяни або чужинці; 2) якщо появилися наперед у Польщі або одночасно в Польщі і за кордоном; 3) якщо

видано їх наперед польською мовою і 4) якщо їм охорону передбачують договори з іншими державами.

Творам, які ще не появились, себто ще їх не видано, виголошено, виставлено і т. п. закон дає охорону всім авторам і польським громадянам і чужинцям (стаття 5).

НА ЧОМУ ПОЛЯГАЄ ОХОРОНА АВТОРСЬКИХ ПРАВ?

Охорона авторських прав зводиться до того, що тільки автор розпоряджається своїм твором. І так автор рішає, чи твір його появиться, буде поширений і як це станеться (стаття 12).

ОХОРОНА АВТОРСЬКИХ ПРАВ ПРИ ЗБІРНИХ ТВОРАХ.

Видавцям народніх пісень, мельодій, приповідок, байок, повістей, взірців будівельного стилю та інших творів народнього мистецтва, антологій, старих рукописів, критичних видань чужих творів дає закон охорону авторських прав, якщо обрібка цих видань мала прикмети самостійної духової творчости (стаття 7).

Охорона авторських прав при збірних творах (енциклопедії, календарях і т. п.) і часописах прислуговує: до цілости твору видавцям, до поодиноких частин їх авторам. Якщо співробітники збірних творів дістануть авторський гонорар, не можуть *до трьох років* від появи цього збірного твору видавати деінде поміщених там своїх творів. Співробітники часописів можуть видавати деінде свої твори після видрукування цілого твору в часописі. Це обмеження відпадає, якщо без вини співробітника не оголосять до трьох місяців дальшої частини твору.

Автори спільних творів (опера і лібретто, мельодія і текст, повість та ілюстрації) мають спільне авторське право до цілого твору і до своєї частини зокрема.

До нероздільних творів (повість або песа, яку написало кількох авторів) треба приклacти відповідні постанови (цивільного закону (про співвласність (стаття 8).

Видавцеві або накладцеві, якщо нема видавця, прислуговує охорона авторських прав до твору, виданого без прізвища (анонім) або під прибраним прізвищем (псевдонім). Якщо автор подасть прилюдно своє прізвище, тоді охорона авторських прав прислуговує вже не видавцеві або накладникові, тільки йому (стаття 9).

Авторські права до фотографічних творів, кінематографічних фільм і до перерібки музичних творів на музичні інструменти прислуговує підприємцеві, а у випадку замовлення твору тому, хто його замовив (стаття 10).

Вибори до повітової ради в м. Борщеві.

Дня 5. травня ц. р. відбулися в Борщеві вибори з міської ради двох повітових радних, які проводив бурмістр Ян Рущинський. Ще перед початком виборів заявив бурмістр декому з наших членів міської ради, що староста Васевич дав йому директиву, що міська рада має вибрати до повітової ради одного поляка, а саме місцевого польського пароха кс. Юзефа Маховського і жида віцебурмістра Пінкаса Зайдмана. Поляки і жиди зголосили обі згадані кандидатури, а українці зголосили кандидатуру п. Петра Ґораля. Усіх голосуючих було 19. Вислід голосування був такий: кс. Маховський 7, Зайдман 6 і Ґораль 6 голосів. Проголошено, що з вибору вийшов кс. Маховський, а що до двох других предсідник перевів льосування і витягнув льос з назвищем п. Ґораля, якого вибір тоді теж проголошено згідно з постановами виборчого реґуляміну до повітової ради.

Такий вислід не подобався старості Васевичеві — бо мабуть ніяке місто у Східній Галичині не сміє вислати українця як свого відпоручника до повітової ради. Проти вибору п. Ґораля на радного повітового кс. Маховський зголосив протест до тернопільського воєвідства, але нам невідомо, які він навів причини для уневажнення вибору п. Ґораля. Тернопільський воєвода рішенням з дня 21. травня ц. р. до ч. 524-35 уневажнив вибір п. Петра Ґораля на повітового радного в Борщеві в уваглядненні протесту кс. Йосифа Маховського і тов. Рівночасно згідно з постановою § 24, уст. 1., виборчого реґуляміну до повітової ради з 8. серпня 1934 (В. З. Р. П. ч. 74, поз. 703) зарядив воєвода доповняючий вибір одного повітового радного з виборчої колеґії міста Борщева на день 29. травня ц. р.

Такі вибори вже справді заряджені і повідомлено про це членів міської ради. Відбудуться вони в льокалі маґістрату в середу 29. травня ц. р. в год. 5. попол. Виринає питання, чому уневажнено вибір на повітового радного п. Петра Ґораля, що є міським радним в Борщеві, хоч цей вибір переведено у цілости згідно з постановами виборчого реґуляміну і українське місцеве громадянство, а передовсім українські члени міської ради в Борщеві, раді би довідатися дещо про мотиви уваглядненя протесту.

Тепер не тяжко вгадати вислід нових виборів. Голосують знова всі члени виборчої колеґії. Кандидатура буде тільки на одного повітового радного. Поляки і жиди поставлять без сумніву одну кандидатуру — а це мабуть перепавшого при льосуванні віцебурмістра Зайдмана і його вибір запевнений. Українці своїми голосами не зможуть переперти свого кандидата і супроти цього поновний вибір п. Ґораля є цілковито безвиглядний. Отже буде так, як хотів староста Васевич — польський ксьондз і жид будуть у спільній приятельській дружбі репрезентувати місто Борщів у повітовій раді!

За стабілізацію валюти.

ЛЬОНДОН, 27. 5. ПАТ. „Дейлі Мейль" повідомляє, що уряд Злучених Держав задумує скликати нову світову конференцію з метою стабілізації валют і окасування митних перешкод. На запити в кількох головних столицях надійшли прихильні відповіли. На чолі гуртка в американськім уряді, який домагається скликати таку конференцію, стоїть теперішній державний секретар Гуль. „Дейлі Мейль" запевняє, що британський канцлер скарбу і льондонська Сіті заявили, що В. Британія візьме участь в такій конференції. Також вашинґтонський кореспондент „Фіненшіэль Таймс" потверджує вістку „Дейлі Мейль" про заходи американського уряду і прихильні відповіди на його запити.

Зате у Вашинґтоні заперечують, буцім то през. Рузвельт задумує скликати таку конференцію. Це радше справа тих европейських держав, які започаткували девалюацію. Таку ініціятиву повинна виявити В. Британія.

Національна енерґія основою сили народу.

БЕРЛІН, 27. 5. ПАТ. Офіціяльний орган націонал-соціялістичної партії „Фелькішер Беобахтер" помістив цікаву статтю під наголовком „Прапор має більше значіння ніж банкове конто". Автор доказує, що силу нації не творить виключно господарський стан, але вперше чергу жива енерґія народу. Висловом цієї національної енерґії є національний соціялізм. Дотеперішня капіталістична система довела до того, що всупереч інтересам німецького народу прийнято плян Дова і Юнґа. Канц. Гітлер створив своєю політикою цін і платень основи до зміцнення господарського життя. Якщо націонал-соціялістичні засади тривожать господарські кола, то це безличність капіталістична, але не вина націонал-соціялізму. Господарські кола можуть оперти свою працю на вище згаданих основах. Одначе не вільно і не можна робити натиску домагаючись змін засад націонал-соціялізму. Націонал-соціялізм не вів боротьби, щоб продукувати товари на вивіз. Важнішим є розвиток національної енерґії, яка запевняє успіхи господарським розпорядкам не вигідна господарка. Справа сривнів — це господарська справа, яка підпорядкована засадам світогляду і віри в творчі сили раси.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— До Чан-Ту, столиці провінції Чечуан, прибув марш. Чан-Кай-Шек, щоб повести новий наступ проти червоної армії китайських комуністів.

— Литву репрезентуватиме у Стокгольмі міністер закордонних справ Лозорайтіс на святі [illegible] червня ц. р. з нагоди 77-ліття уродин шведського короля Густава V.

— В Куенса в Новій Кастилії відбулось велике віче католицько-народнього союзу молоді при участи 50 тисяч осіб під проводом провідника цього союзу міністра війни Хіль Роблеса. Найближчий співробітник Хіль Роблеса міністр праці Сальман заявив, що Еспанія потребує суспільної справедливости. Її запевнить тільки народня католицька партія.

Свячене у Львові.

ЖОВКІВСЬКА ДІЛЬНИЦЯ.

В неділю 26. травня ц. р. відбулося в домівці читальні „Просвіти" при вул. св. Мартина ч. 9. спільне свячене для зорганізованого в наших установах громадянства Жовківської дільниці у Львові. В год. 6.30 увеч. посвятив „сніди" о. Каштанюк та склав побажання громадянству. До заставлених столів засіло коло 100 осіб. Від Організації Українців м. Львова промовляв пос. д-р Степан Біляк, опісля промовляли ще від філії „Союзу Українок" п. Галя Дрогомирецька, від Матірного Т-ва „Просвіта" секретар М. Дужий, д-р Степан Федак, п. Дамян Фай, п. Осип Костюк і п. М. Галібей. Підчас свяченого склали присутні 49 зол. на будову „Народнього Дому" у Жовківській дільниці. Мила гутірка затягнулась поза 10. год. вечора.

СВЯЧЕНЕ В ГОЛОСКУ ВЕЛИКІМ.

Дня 26. п. м. у неділю українські громадяни львівського передмістя Голоска Великого відбули спільне свячене. Це в житті українського Голоска було небуденне свято. Бо це вперше святкували вони свято Христового Воскресення у власній, власним трудом і власною жертвенністю збудованій домівці.

Свято зачалося в год. 8. увеч. „Сніди" посвятив місцевий парох о. Мих. Жовнірчук, що короткою промовою повитав зібраних громадян і гостей. Від філії Т-ва „Просвіта" говорив голова п. П. Петрик. Він висловив подив для громадської свідомости тих кількадесяти українських родин, що ще збереглися на Голоску. Це просто чудо у нинішніх часах вибудувати домівку тільки з власної жертвенности.

З черги коротко від редакції „Діла" промовляв п. Е. Лазор. „Важне й гарне те, що ви поставили ті мури, але ще важніше те, що ви зрозуміли вагу просвітянської ідеї і радо жертвуєте для неї гроші і працю" — сказав між іншим промовець. Далі висловив голощанам признання за дотеперішню працю та побажання добрих успіхів у дальшій праці.

Від студентів повитав голощанських громадян м-р Ліщинський. Також заст. голови читальні на Замарстинові висловив слова признання і привіт від громадян Замарстинова.

Ціле свято мало незвичайно підпеслий, родинний характер. Зі свяченого кожний виніс якнайкраще враження і зрозумів, що ті люди пробудилися до життя та що вони до того життя спосібні.

Підчас свяченого молодь співала патріотичні пісні та грала музика. Тільки коли скінчилася поважна частина і молодь хотіла гуляти, прийшла заборона музиці грати.

На свяченім було більш як сто осіб. Свято закінчилося пізно вночі.

Перед великим політичним процесом в Тернополі.

24 українців обвинувачених у приналежности до ОУН.

Перед судом присяглих у Тернополі відбудеться в днях 5, 6, 7, 8. і дальше 13, 14. та 15. червня ц. р. карна розправа проти Олександра Стешина з Березовиці Великої, повіт Тернопіль, і товаришів, яких прокуратор притягнув до відповідальности за злочин державної зради зі статті 97 § 1. карного закону.

По словам акту обвинувачення підсудні належали до української революційної організації ОУН (Организація Українських Націоналістів), яка має на меті викликати повстання українців проти Польщі і відірвати від неї землі заселені українцями. Обвинувачують їх теж за поширювання летючок ОУН (злочин зі статті 154 кар. зак.).

Більшість підсудних — це селяни, парубки, молодші господарі, головно з Березовиці Великої, де мав бути осередок згаданої організації. Між обвинуваченими є теж студенти університету та колишні гімназисти і міщанські хлопці з Тернополя, Теребовлі і Збаражчини, з яких деякі, нпр. студент прав Степан Круківський з Теребовлі, ставали вже перед присяглим судом у Тернополі за приналежність до ОУН і їх суд звільнив.

На лаві підсудних засядуть: 1) Олександер Стешин, 2) Василь Тимків, 3) Василь Волинець, 4) Дмитро Умриш, 5) Евген Кручовий, 6) Ілько Фридрих, 7) Дмитро Гавриш, 8) Михайло Гавриш, 9) Юліян Кручовий, 10) Антін Констанкевич, 11) Володимир Гринів, 12) Фелікс Кордуба, 13) Петро Джус, 14) Василь Пастушенко, 15) Теодозій Сірант, 16) Степан Круківський, 17) Орест Гринів, 18) Петро Штик, 19) Осип Гайчар, 20) Осип Пасіка, 21) Павло Федчишин, 22) Михайло Фрис, 23) Степан Пророк і 24) Семен Гончар. Підсудних арештували ще в жовтні і листопаді м. р., коли то поліція винайшла склад летючок у стирті одного господаря в Березовиці Великій, довідавшись про ці летючки від свого конфідента. Декого з підсудних вивезли скорше до концентраційного табору до Берези Картуської і звідтам привезли їх до арештів у Тернополі, куди привезли теж декого з арештів з інших міст. Процес буде цікавий тим, що визначне місце займає у ньому довопицтво чи її старша посестра.

Розправою буде проводити віцепрезидент д-р Вендриховський і він вже визначив для всіх обвинувачених окремих оборонців з уряду, себто разом аж 24 тернопільських адвокатів, між ними з українців: посла д-ра Ст. Барана, д-ра Ст. Бриковича, д-ра Е. Дзеровича, Ром. Зарицького і д-ра Б. Стахевича, обох місцевих поляків д-ра Бобовського і Слівінського та 17 жидів, хоч всі підсудні або вже мають, або будуть мати оборонців з вибору. І так підсудних мають боронити зі Львова оборонці д-р Володимир Старосольський та д-р Степан Шухевич. Розправа буде тревати коло 10 днів і всі оборонці з уряду — отже 24 адвокатів — мають сидіти обовязково весь час на розправі. Такий розпорядок видав предсідник трибуналу д-р Вендриховський, хоч би кожний підсудний мав власного оборонця з вибору і хоч би він виразно противився, щоб його проти його волі боронив ще додатково й оборонець з уряду.

— **Приємна для Вас новинка.** В крамницях Маслосоюзу появилося в продажі пастеризоване молоко, заквашене чистими культурами. Смак молока знаменитий, якість високовартісна, а ціна низька. Доставляється його й до дому. 1-5

— **Спортовці** — уживайте як найбільше набілу „Маслосоюзу", бо він є легко стравний, не обтяжує жолудка. Мязам дає силу й витревалість, а організмові здоровля. 1-4

— **Авторський вечір.** Т-во Письменників і Журналістів уладжує авторський вечір „Асоціяції Молодих Письменників". Вечір відбудеться 6. червня ц. р. в салі „Української Бесіди" у Львові. Прочитані будуть прозові твори і поезії. Читатимуть: Е. Зарицька, Л. Соботірна, В. Божик і З. Тарнавський. При кінці вечора відбудеться конкурс на два найкращі твори. Право голосування матимуть усі слухачі. Вступ за запрошеннями, які можна дістати в Адміністрації „Діла" й „Нового Часу".

— **З театру „Заграва"** повідомляють нас, що до цієї трупи вернулись назад з театру Тобілевича назад п. Н. Блавацька і О. Данилко. Театр підчас останнього побуту у Станиславові, саме у днях жалоби з приводу смерти марш. Пілсудського, не маючи змоги давати вистави, зустрівся з дуже теплою підтримкою місцевого громадянства, яке допомогло йому матеріяльно; треба підкреслити головно енергійну працю п. В. Кушніра.

— **Як виглядає правдива Франція?** Під таким заголовком відбудеться **в четвер 30. червня 1935** в салі Бесіди відчит д-ра Юрія Студинського. Відчит уладжує Т-во Письменників і Журналістів. Початок — 7. год. вечором.

— **Три директори „Защити Землі" перед судом.** У львівському суді під проводом с. о. Гонсьоровського почалася розправа проти б. директорів кооп. „Защита Землі" Як. Солука, Йос. Совича й Михайла Островського. Обвинувачені вони в цьому, що в 1924—1932 р. з фондів установи легкодушно попризнавали кредити людям, які не давали ніякої особистої ні маєткової гарантії, що звернуть позички, та що не виконали наложеного на них обовязку забезпеки вірительностей кооперативи. Відповідають теж за те, що проти постанов статуту користали з кредиту установи, ухвалюючи собі взаємно великі позички, або на власне назвище, або на безвартісні бони, або за посередництвом підставлених осіб, членів родини. Вкінці обвинувачені в цьому, що в 1925 р. заключили в імені кооперативи ризиковний інтерес, чим принесли шкоду для кооперативи на суму 13.156 зол. Розправа потреває кілька днів.

— **Одинацятий місяць у Березі Картуській.** Ще дня 9. липня 1934 р. арештовано в Тернополі і негайно вивезено до ізоляційного табору в Березі Картуській приватного урядовця з Тернополя Осипа Павлишина, колишнього народнього учителя, що його за Польщі зльокавтовано. Це чоловік старший, жонатий і семейний, дуже спокійної вдачі, досі судово некараний. В часі пацифікації у вересні 1930 р. його вправді арештовано і він пересидів тоді у слідчому арешті кілька місяців під замітом приналежности до ОУН (тодішній § 58 австрійського карного закону), але остаточно випущено його на волю і слідство припинено. В справі звільнення Осипа Павлишина з ізоляційного табору були вже численні інтервенції у старостві, у начальника виділу публичної безпеки і у самого воєводи, але всі ті інтервенції остали безуспішні і Павлишин сидить безперервно дальше в Березі Картуській вже одинацятий місяць і нині невідомо, коли він верне додому.

— **Україножерність приманою для польських читачів.** „Газета Варшавска", головний орган ендецького табору, що з причини загального польського бойкоту за її становище з приводу смерти марш. Пілсудського мусіла припинити своє існування, віджила в короткому часі під зміненою фірмою „Варшавскі Дзеннік Народови" і друкує дальше не тільки перервану в „Газеті Варшавскій" повість, але навіть зложені давніше зноси. В першому числі переназваного ендецького органу знаходимо цікаву статтю, спрямовану проти „Курера Львовского", що при переродженні фінансової санації (йому грозило банкроцтво) перейшов з ендецьких рук у руки ендецьких дезертирів зпід прапора посла Стаfля і Грабика, що найшлися в санації. Відроджений варшавський ендецький орган стверджує, що нові власники „Курера Львовского", щоби задержати на якийсь час дотеперішніх його передплатників, задержали давніші редакційні методи, а саме гостре протиукраїнське наставлення, антисемітизм і т. п. На думку „Варшавского Дзенніка Народового" така тактика санаційного тепер „Курера Львовского" не може рахувати на успіхи, бо читачі його швидко зміркують у чому діло. Для нас ствердження вшехпольського органу остільки цікаве, що самі ендеки признаються, що на боротьбі з українцями та жидами вони спирають матеріяльний стан своїх органів.

— **Тиждень чистоти** буде влаштований цього року в цілій Польщі для пропаганди гигієни. Впродовж цього тижня будуть влаштовані по містах і селах популярні виклади про потребу чистоти на вулиці і дома. Крім того будуть висвітлювати фільми подібного змісту.

— **Самогубство ученика.** На днях отруївся при вул. Снопківській у Львові ученик технічної школи, тому що його не допустили до кінцевого іспиту. Тепер знов ученик тої самої школи Богуслав Новицький напився на подвір'ї йодини та денатурованого спирту на очах учеників і учителів, тому що одержав недостаточну ноту аж з 8 предметів. Його забрали до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** З днем 1. серпня перенесуть II. уряд скарбовий з Дрогобича до Борислава.— У Войнилові арештували 28-літню Ельзу Бляйберг, яка заморила на смерть свою нешлюбну дволітню дитину.

— **Грошеві зловживання в суді.** В городському суді в Ярославі викрито великі грошеві зловживання, яких допускався секретар Зелінський, що вів касу. Зловживання тревали від сімох літ і перевишають 20 тисяч зол. Зелінського арештовано.

— **Побут у Березі Картуській має вплив на вимір кари.** Окружний суд у Варшаві розглядав справу трьох молодих поляків, обвинувачених у творенні відділу організації народово-робітничої. Кожного з них засуджено на 5 місяців вязниці з припиненням на 2 роки. В мотивах присуду стверджено, що на вимір кари вплинув факт побуту обвинувачених у Березі Картуській.

— **Трагічний альтруїзм.** В місцевости Русаки біля Острівця до ріки Череші кинувся 23-літний Адам Ягловець, шукаючи смерти. Побачив це 26-літний Тома Корчун і кинувся у воду, щоб його ратувати. Між кандидатом на смерть і його непрошеним опікуном вивязалася в ріці завзята боротьба. Корчун намагався добути самогубника на беріг, аж раптом сили його опустили і він сам почав тонути. Тоді Ягловець пробував ратувати свого ратівника, але сильна течія води понесла його на другий беріг. Скінчилось на цьому, що Корчун утопився, а Ягловця, який хотів топитися, виратували люди.

— **За образу марш. Пілсудського.** У Вильні на вулиці один легіоніст ударив у лице редактора „Глосу Віленьского" і „Газети Варшавскої", Петра Ковнацького. Була це реакція за слова, які Ковнацький сказав про марш. Пілсудського в салі адвокатів окружного суду. Очевидці інциденту, довідавшись про його причину хотіли ще злінчувати Ковнацького, але не допустив до цього поліціянт. Його пустили свобідно, коли Ковнацький відкликав свої слова, сказані в суді.

— **Велика буря** перейшла над частиною любартівського повіту і наробила великого знищення в домах, деревах і полях. Місцями буря була сполучена з градом. В одній місцевости від удару грому згоріло кілька господарських загород.

— **20 літ з кулею в серці.** У союзі лікарів у Мінхені демонстровано воєнного інваліда, який в 1915 р. дістав постріл у серце і від толі ходить з кулею в серцевім мішку, не відчуваючи ніяких болів. Цей чоловік є справжнім дивоглядом в історії медицини.

— **Мандрівка вивірок.** В місті Чардинь на Сибірі замічено рідке явище. Від західної сторони міста показалися величезні маси сибірських вивірок, що перебігли місто у східному напрямі. По дорозі вивірки переплили ріку і потягли громадно на схід.

— Спадок споживття на селі. Щораз більше зубожіння села спричинило величезний спадок споживття на селі. Ярко представляє сучасне положення села порівняння вартостей окремих артикулів, зуживаних дорослим чоловіком на селі в літах 1928 і 1929 та в 1933-34. Відділ рільної економіки малоземельних господарств зібрав ці дані, які представляються так (подані в скобках числа відносяться до 1928 і 1929 року): вартість мяса споживаного енні дорослою особою на селі за рік виносить пересічно 4.25 зол. (раньше 12.92 зол.), вартість товщу 3.94 зол. (11.09), ... 1.33 зол (3.50), одіжі 27 зол. (75.74), обуви 12.52 зол. (32.18), науки дітей 6.69 зол. (25.62), ... штучних навозів на 1 га 1.35 зол. (21.97), видатки на будинки 3.35 зол. (20.31), на мертвий інвентар 2.50 зол. (14.36).

—o—

Із судової салі.

ЗНОВУ ДВІ РОЗПРАВИ ЗА ОБРАЗИ М. БАЧИНСЬКОГО.

Вчора, 27. ц. м. в окружному суді у Львові відбулася розправа з обвинувачення нинішних господарів „Народнього Дому“ **М. Бачинського** і Слезюка проти відповідального редактора „Землі і Волі“ **Продана** за видрукування промови інж. Курдидика на останньому зїзді РСО образливими зворотами про обох згаданих приватних обвинувачів. Ред. Продана боронив **д-р Хиляк**, гл. Бачинського і Слезюка заступав адв. **д-р М. Глушкевич**.

Ред. Продан був готовий дати перепрошуючу заяву, однак її текст не вдоволяв Слезюка, тим, що сам д-р Глушкевич радив йому зголоситися. Переведено розправу, підчас якої **ред. Марко**, переслуханий як свідок, признався до авторства інкримінованої статті, складеної на підставі протоколів згаданого зїзду та ствердив, що Продан того скрипту не міг бачити перед віддачею до друку. Тому суддя зовсім звільнив п. Продана. Зате на чергу приходить вже ще одна розправа, цим разом проти Марка, бо справа проти інж. Курдидика товчеться ще дальше по судах.

Безпосередньо потім відбулася ще одна розправа теж з приватного обвинувачення п. Бачинського — проти **ред. І. Кедрина-Рудницького**, який недавно признався до авторства статті у „Ділі“, за яку відповідав ред. „Діла“ п. О. Костик. Заступниками були: М. Бачинського — **д-р М. Глушкевич**, — ред. І. Кедрина — **д-р М. Волошин**. Зараз при вступному запиті судді про можливості мирної згоди спору вирвнула справа побиття ред. Кедрина п. Бачинським, який не ждав судової справедливости, лише сам собі її вимірив у своєрідний спосіб. Для переслухання М. Бачинського як свідка і зареквірування відповідних актів перервано розправу до 4. червня ц. р.

В обох випадках суддював **р. д-р Льокер**.

—o—

З кіна.

КІНО „КОПЕРНИК“: „КАТЮША“

Екранізація Толстового „Відродження“. Режисер Мамулян мало відбігає від тексту і мало ... Вся історія передана тільки в головних ..., без численних подробиць, коли не рахувати необхідних хорів і забав у російському стилі (... та горілка). Дуже гарні сільські краєвиди та сценки ідилічного побуту; чудово цвітуть дерева, віє вітер або падає дощ на ораженій шибки чи на самотнім провінціяльним ... Головну ролю грає киянка — Анна Стен, наслідниця Грети Гарбо. Не уявляємо собі ... кращої в такій ролі, хоч би тому, що не ... так відтворити слевянської психольогії. Партнер Фредерік Марч дає одну із своїх кращих креацій — просту, безпретенсіональну, без ... сцен.

Залишається тільки питання, чи сучасний ... може в цій фільмі відчути все те тепло, ... хотів у свій твір вложити святець з Ясної Поляни. У фільмі нема місця на широкий маштаб ... життя Неклюдова; для фільми це краще, ... твору великого письменника гірше.

Товариська спілка „Міліонерок“.

Три урядничи фабрики гумових виробів „Вольта“ п. п. Феліція Лікіяна, Галина Кітлерівна і Ева ... купили до спілки чвертку льосу ч. 87111, на ..., як відомо, у IV-ій клясі 32-ої Державної Льотерії ... виграна міліона золотих.

Тепер свіжі капіталістки мають намір за виграну ... пол. поставити доходову віллю в одній з ... місцевостей. Думають вибрати Закопане або ..., але доки не рішаться — готівка буде спочивати в Банку Красвого Господарства.

Вибранці Фортуни грають на Державній Льотерії ... часу і розумієтьса будуть грати далі, ... зацікавлені заповідженим у 33-ій ... безплатним тягненням на Ялинку.

З дороги життя.

Жінка в неволі.

В неділю побачив я здалека найпопулярнішу місцеву фігуру, пана Мартина Передновка, як з похиленою головою походжав по брюковищі торговиці площі, розмахував руками, а устами тихо монольогував.

Може роздумував про ті часи, коли був „торговим комісарем“, інкасував від перекупок за місце на землі чи на лаві, та через якусь дрібну „маньку“ не так у рахунках, як у грошах, утратив посаду, ще й відсидів кілька неділь.

— Що чувати, давний, чесний сусіде? — питаюся поза плечі.

Підніс очі й каже меляхолійно: Виж знаєте. Чувати про додатки до податків, про податки від додатків, про позичку... Та найбільше лихо, що це все треба платити готівкою.

— А якжеж інакше?

— Не дають відслужити...

— А ви пішлиб на таку заміну?

— На раги дуже охотно, а як треба би конечно, то й за усе нараз. Та не можна: не хотять заміняти.

— В Бозі надія: перебули ми вже дві конституції, витримаємо і всі додатки. Та що там ваша жінка?

(Я хотів п. Мартина вивести з мольової тонації, то й згадавши їх щоденні подружі сварки й бійки, часом і офензиви на сусідів, перейшов на тему жінки, що на переміну буває для нього раз грізним противником, то знову вірним комбатантом...)

— То ви не знаєте? (Лице в нього оживилося.) Тай тут клопіт. Вже другу неділю сидить у Львові...

— Ніби чого?

— Та вифасувала чотири неділі за образу теперішнього ксьондза.

— Ну, то бодай чотири неділі відітхнете після „воєнних їгор“ та заживете в спокою.

— Ей, таки сумно — процідив крізь зуби та почіхався по голові.

Зачинаю з іншої бочки, щоби всеж таки прянести його серцю полекшу.

— Чотири неділі — кажу — не такий довгий вік. Скоро минуть тай знов будете разом...

— І гадаєте, що буде спокій? — сказав уже в іншій тонації.

— Може так бодай через половину — відповідаю несміло...

— Та де там! — каже, крешчендуючи голос. — Та вона від деякого часу внюхалася з тим молодшим Чварою, що живе на „Лучках“ тай вічно або в нього, або з ним у лісі.

— В лісі, признаєте самі, тепер дуже гарно..

— Та ніби пощо? Грибів нема, суниць нема, малин нема...

— То вже не знаю — кажу безрадний.

— А я вам кажу: як відсидить, то поломлю ноги і їй і йому.

Ті слова сказав твердо й рішучо.

Я подумав собі, що треба його завернути з тої стежки. Але як?

Пробую толкувати:

— І щож то за приємність мати жінку й сусіда з поломаними ногами? Це ніяким способом не калькулюється в часі такої кризи.

— Я так навчений — не спускає з тону п. Мартин — в хаті так, як у касарні має бути: моральність, дисципліна й порядок. А як того нема, то не обійдеться без — пацифікації..

Тиберій Горобець.

Дописи.

ЛЬВІВ-ЗАМАРСТИНІВ.

Чи жінки можуть суспільно працювати? В неділю 26. ц. м. в год. 11.30 відбулися у домівці чит. „Просвіти“ на Замарстинові загальні збори кружка Союзу Українок на Замарстинові. Зборами проводила відпоручниця Філії С. Українок п. Голіянова. По двогодинних нарадах збори вибрали новий виділ з п. І. Мельниковою як головою. У склад виділу ввійшли найсвідоміші громадянки замарстинівської дільниці, що вже нераз виявили жертвенну й успішну громадську роботу. Повний рік Союз Українок на Замарстинові не проявляв ніякої діяльности. Це лихо спричинили особисті непорозуміння між виділовими. Та на останніх загальних зборах усе жіноцтво зрозуміло, що особисті урази мусить підпорядкувати громадському обовязкові. Усе жіноцтво рішило повести інтенсивну працю, щоб як слід виконати свої завдання. Рішили повести кампанію за приєднання до товариства всього жіноцтва, головно українських служниць, яких дуже багато на Замарстинові. Треба тішитися, що занедбана під цим оглядом дільниця наладнала вже працю й у ділянці організації жіноцтва.

Писанка замарстинівської дітвори. Зворушлива імпреза відбулася в неділю 26. ц. м. в год. 3.30 попол. на Замарстинові. Сокіл V. улаштував для своїх наймеґших сокілок, зорганізованих у жіночім сокільськім дорості, свято писанки. До свята станули 22 дівчатка, всі гарні як ангелики з малюнка, та двох хлопчиків; вік дітвори від 5—12 років. На програму склалися гагілки, деклямації, співи, танки та діточі забави. Коли від Старшини гнізда передали їм побажання і „гаразд“, чета маленьких грізько, аж шибки затремтіли, відкликнула тричі „гаразд“. Підготовою свята зайнялася п. Галюся. Це була насправді зворушлива картина, коли маленька дівчинка від своїх посестричок дякувала „пані“ за те, що їх виховує і за те, що так їх кохає. Дорогими гостями замарстинівської дітвори був голова Філії „Просвіти“ у Львові п. Петрик та секретар Матірного Т-ва „Просвіта“ п. М. Дужий, яким діти теж складали побажання. Свято мало бути на площі, але через дощ мусіло відбутися у салі. Проте випало воно як не можна краще. Батьки, яких було доволі, радувалися своїми „потіхами“ та слали вдячні погляди у бік провідниці. Свято покінчилося в 8. год. вечора.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Свячене У. С. К. „Сян“. Уперше від початку свого існування уладив У. С. К. „Сян“ свячене для своїх членів дня 12. травня в домівці чит. „Просвіти“ на Вовчому. При прибраних святочно столах засіло більше пів сотні членів і майже всі змагуни. „Сянів“ посвятив заст. голови „Сяну“ о. проф. П. Голинський, що привитавши гостей серлечною промовою, поділився з ними по традиції свяченим яйцем. За столами при радісному настрою минав скоро час серед співів народніх і стрілецьких пісень. Офіційну промову до зібраних виголосив голова „Сяну“ дир. Ст. Шах, вказуючи на дотеперішні осяги й будучі завдання та підкреслюючи поширення симпатій до Клюбу далеко поза межами Перемишля. Річеву й розумну промову про спорт серед українців та інших народів виголосив д-р Старух, в повну спортового гумору п. Зубрей. Останній промовляв інж. Бурий, голова чит. „Просвіти“ і член виділу „Сяну“. Коло девятої години вечора розійшлися всі гості вдоволені до своїх хат. Додатнім явищем була на святі приявність молоді й міщанства, як і те, що свячене уладжено без усяких алькогольних напитків.

—o—

СПОРТ.

ВАКАЦІЙНИЙ КУРС РУХАНКИ, СПОРТУ І СПІЛЬНИХ ПРОГУЛЬОК.

Старшина Рух. Т-ва Сокіл-Батько у Львові приготовляє в літі ц. р. вакаційний курс руханки, спорту і спільних прогульок для побратимів. Курс відбудеться в гірській околиці Славська (Сколівщина) і триватиме від 3.—31. липня. Зголошення приймає канцелярія С.-Б. до 10. 6.

СЯН — КОРОНА 2:1 (1:0).

САМБІР. У змаганнях за мистецтво А-кляси перемогла українська дружина. Ворота стріляв Партика та Турко. На увагу заслуговують: Лозинський, Цигдалсвич і Партика. Суддював п. Гловач. Видців 1.000.

ВІДЕНСЬКА ДРУЖИНА В.А.Ц. ПРИЇЗДЖАЄ ДО ЛЬВОВА.

Славна віденська дружина ВАЦ., яка перемогла мистця Австрії „Рапід“ (6:4), приїздже до Львова та виступить у змаганнях із львівською „Погонею“ 9. і 10. червня.

Рівночасно переговорюють у справі приїзду в серпні віденської дружини „Адміра“.

ЗАКОРДОННІ ЗМАГАННЯ.

Німеччина — Чехословаччина 2:1 (1:0).

ДРЕЗДЕН. Міждержавний метч копаного мяча Німеччина — Чехословаччина закінчився перемогою репрезентації Німеччини 2:1 (1:0).

Рапід — Австрія 5:2.

ВІДЕНЬ. Рапід — Австрія 5:2. У змаганнях за мистецтво Австрії „Рапід“ переміг „Австрію“ 5:2.

МІЖНАРОДНІ АВТОМОБІЛЬНІ ПЕРЕГОНИ.

БЕРЛІН, ПАТ. На автомобільному шляху Авус відбулися великі міжнародні автомобільні перегони. В бігу на 193 км. (10 окружень) перше місце заняв італієць Фаджіолі на возі Мерцедес-Бенц, осягаючи час 49.13.2, пересічна скорість 236.5 на годину. Два змагуни, м. и. славний Караччоля відступили від змагань.

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 28. V. год. 7·30 веч. „Студентка" (на осн. Віки Баун). Премієра.

Середа, 29. V. год. 7·30 веч. „Студентка".

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 28. V. год. 7·30 веч. „Перша поса Фанні".

Середа, 29. V. год. 7·30 веч. „Перша весь Фанні".

Кіна.

АДРІЯ: „Распутін — злий дух Росії".
АПОЛЬО: „Не хочу знати хто ти".
АТЛЯНТИК: „Хлопці з пл. Зброї" (на осн. Фр. Мольнара).
ВАНДА: „Легіон життя", „Життя без завтра".
ҐРАЖИНА: „Двобій жінок".
КАСІНО: „Шукачі золота".
КОЛІСЕИ: „Надя", та ревія „Цвітучі бозн".
КОПЕРНИК: „Катюша" (Анна Стен).
МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс" (Конрад Файт).
МІРАЖ: „Під твою оборону".
МУЗА: „Людина, що продала голову".
ПАКС: „Голгофта".
ПАЛЯС: „Азбука кохання".
ПАН: „Молодий ліс".
РАЙ: „Антко поліцмайстер" (Лиша).
СВІТ: „Нана", „Серце волоцюги".
СОНЦЕ: „Людина - малпа", ревія „100 відсотків для вас".
СТИЛЕВЕ: „Ремо-Сатан" (Тигр-убийник) і ревія „У темпі вальса".
УТІХА: „Чортівський ковбой" і ревія.
ХИМЕРА: „Розсміяні очі" (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Вівторок, 28. травня 1935.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 17·20 Форт. ресітал, 19·30 Спів (Немет сопр.), 21·40 Перли опер, 24·00 Нові віденські опереткові мельодії, **Кошиці** (259,1) 17·00 Слов. нар. пісні, **Мор. Острава** (269,5) 19·20 „Масковий баль" оп. Вердія, **Прага** (479,2) 17·40 Пісні, 18·20 Сп. ресітал, 21·00 Іт. суч. музика, 22·30 Суч. музика, **Париж** (1648) 12·00 Концерт, 20·45 Вечір всячини, **Білгород** (437,3) 13·15, 16·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 19·00 Пісні, 19·50 Соната на скр. й арфу, 20·45 Розр. концерт, **Франкфурт** (251) 16·00 Форт. твори Шопена, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 16·00, 20·45 Вес. мельодії, **Кельн** (455,9) 16·00 Діт. хор, 21·20 „Гарна мельничка" пісні Шуберта (Енґель, тенор) **Мінхен** (405,4) 16·10 Суч. камер. музика, **Будапешт** (55,5) 12·05 Форт. ресітал, 13·20, 23·00 Циг. музика, 19·30 „Аїда" оп. Вердія, **Міляно** (221,2) 11·30 Легка музика, 13·15 Розр. концерт, 21·20 „Саванароля" песа Алетія, **Рим** (420,8) 17·15 Легка музика, 21·30 Скр. ресітал Дж. Бакара.

Середа, 29. травня 1935.

Відень (506,8) 16·35 Твори Г. Ендерса й Г. Гофмана (Сантера сопр.), 19·35 Концерт, 21·00 Віденська музика, спів, **Мор. Острава** (269,5) 18·10 Пісні, **Прага** (470,2) 10·15 Сальон. концерт, 19·25 Дуети на гармоніях, 20·00 Нар. пісні в укл. Новотного, **Париж** (1648) 17·45 Всячина, 21·05 Літер. авд., 23·35 Танк. музика, **Білгород** (437,3) 20·00 „Дівча з Голяндії" оп. Кальмана, **Берлін** (356,7) 12·30, 20·45 Концерт, 18·00 Музика, спів, **Франкфурт** (251) 16·00 Пісні, 24·00 Солісти (муз., спів), **Кеніґсвустергавзен** (1571) 17·50 Пісні Шумана й Раша, **Ляйпціґ** (382,2) 13·15 Інстр. трупа, 16·00 Давня форт. музика, 20·15 Вок. вечір, **Мінхен** (405,4) 13·15, 15·20 Спів, 16·10 Соната на альт. і форт. а-дур Юона, 21·00 Твори Р. Штравса, **Бресляв** (315,8) 16·00 Форт. твори Баха, 21·10 Пісні Бетовена, Шуберта, Шумана, Вольфа (Ґайдерсбах сопр.), **Будапешт** (550,5) 17·30 Скрипка, 19·40 Концерт оп. орх., 21·30 Ци. музика, **Міляно** (221,1) 11·30 13·05 Легка музика, 20·55 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 17·05 Легка музика, 20·55 Вечір грецької пісні.

Ширіть наш часопис!

Львівське радіо.

Вівторок, 28. травня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сигнал часу, 12·02 Метеор. вістки, 12·05 Тріо, 12·30 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Гр. пл., 13·50 З ринку праці, 13·55 Експорт, 14·00 Музика з гр. пл., 15·35 Біржа, 15·45 Концерт, 26·30 Для дітей: Що діється, як ми спимо, 16·45 Концерт, 17·00 Скринька ПКО, 17·15 Концерт солістів (спів, муз.), 17·50 Фальшиве візнання (суспправна гутірка), 18·00 Концерт хору, 18·15 Фільм фрагмент Ю. Тепи, 18·30 Реклям. концерт, 18·45 Гр. пл., 19·15 З мовчазного дому, 19·25, 19·28. Спорт. вістки, 19·35 Форт. ресітал, 19·50 Акт. фейлетон, 20·00 Гр. пл., 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Симфон. концерт (сканд. музика), 22·00 Музика концерт орх., 22·30 Польська фотографія вчора й нині, 22·45 Музика з гр. пл.

Середа, 29. травня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Музика з гр. пл., 12·30 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Музика з гр. пл., 13·55 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Секстет, 16·05 Весна в Мазовецькій низині, 16·35 Жіночі справи в міжнар. організаціях праці, 16·50 Музика з гр. пл., 17·00 Здобутки суч. зоольогії, 17·15 Суч. російська музика на еміґрації з гр. пл., 18·00 Вок. терцети в супр. фортепяну, 18·15 Театр Уяви: „Перстень великої дами" Кипр. Норвіда, 18·30 Техн. скринька, 18·40 Сільва рерум, мист. життя, 18·45 Музика з гр. пл., 19·15 Прогулька до Сх. Прусії, 19·25, 19·29 Спорт. вістки, 19·35 Сп. ресітал, Шимоновича (тенор), 19·50 Акт. фейл., 20·00 Музика з гр. пл., 20·15 Каспровичівський вечір, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Репитації творів Г. Балька, 21·40 Л. М. Ружицький: Рапсодія д-моль оп. 33, 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Концерт орхестри.

Читайте „Діло"!

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·30—5·35 зол.

Нім. марка 1·72—1·78, фр. франки 34·90—35·00, шв. франки 171·50—171·85, фунти стерлінги 25·90—26·20, австр. шілінги 98·00 — 101, чеські корони 22·00—22·25, рум. леви 30·00—32·00, ліри 42·00—44·00.

Золото: Доляри 9·13—9·18, Франки фр. 34·80—35·60, Дукати 83·00—84·00, Корони 37·00—37·50, Рублі 4·75 — 4·85. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·00—44·00, 5 проц. дол. Б. Г. 51·00—53·00, 4 проц. Зол. Б. Г. 43·00—44·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 46·00—48·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—55·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Преміївки.

Долярівки 52·00 — 53·50, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 42·00—44·00.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська	від — до	льоко Львів від — до
Пшениця однол.	18·25—18·50	19·50—19·75
Пшениця збірна	17·25—17·50	18·50—18·75
Жито одноціле	14·75—15·00	16·75—17·00
Жито збірне	14·25—14·50	16·25—16·50
Ячмінь одноцілий	13·50—13·75	
Овес од. незам.	17·00—17·75	19·25—19·75
Овес од. легко зам.	16·50—16·75	18·75—19·00
Овес зб. легко зам.	16·00—16·25	18·25—18·50
Овес одноціл. зам.	15·75—16·00	18·00—18·25
Овес збірн. зам.	15·25—15·75	17·50—18·00
Гречка на жниво	17·00—17·25	
Крупи гречані	29·00—31·00	
Просо краєве	23·00—24·00	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що ціни на масло не ставить з приводу вичікуючої тенденції; в дни 27. травня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 л. молока	0·15 зол.
1 л. сметани	0·70 „
1 к. яєць	2·35—2·40 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану вдержана, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 27. V. ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 40 дкг.	за 1 кг.	1·50 зол.
Мол. однор. кури I. кл.	„	0·90 „
Старі кури	„	0·80 „
Пантарки	„	1·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків з огляду на кінець сезону не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Дирекція гімназії СС. Василіянок у Львові (вул. Длуґоша 17 а), яка істнує від 29 літ, подає цим до відома, що в шк. р. 1935/36 буде мати в себе такі кляси: а) I., II. і III. клясу гімназії нового типу, до яких зголошення вже приймає; **оплата за шк. науку в тих клясах така сама, як у державних школах.** б) VI. і VII. клясу гімназії гуманістичного типу, в) VI., VII. і VIII. кляс давнього клясичного типу. План науки такий самий, як у державних школах. **Завдяки доборові учительських сил дає гімназія молоді вимагане знання і здорове виховання.** Вступні іспити до вищих кляс зачнуться 10. червня ц. р. При гімназії є Інститут, де учениці найдуть вигідне приміщення та фахову опіку. За Дирекцію гімназії: **о. В. Лициняк.** 1607 2—3

Управа Захоронкарського Семінара і гімназії СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 95 подає до відома, що зголошення до вступного іспиту на I. і II. курс приймає до 10. червня ц. р. Кандидатки на I. курс мусять мати покінчених 14 літ, але не більше як 18. Ті, що покінчили вже 18 літ можуть дістати диспензу від віку, про яку треба внести прохання через Дирекцію школи до Кураторії. До подання, що його вносять батьки, чи опікуни кожної кандидатки треба долучити: 1) метрику, 2) свідоцтво щіплення віспи, 3) останнє шкільне свідоцтво, або посвідку зі школи, яку кінчить ц. р. Перед вступним іспитом піддаються кандидатки лікарським оглядинам, що їх веде шкільна лікарка, та пробі музикальности й слуху. Кандидатки, що покінчили 7-клясову школу, або гімназію нового типу здають при вступнім іспиті письменнім і устнім українську й польську мову та рахунки, а ті, що покінчили нижчі кляси народньої школи, або вчилися приватно здають крім згаданих предметів, ще й релігію, історію, географію й природу в обсягу 7-кляси вселюдної школи Кандидатки на II. рік здають всі предмети з I. курсу. Обвязує їх вік від покінчених 15 літ до 19. День призначений на вступні іспити до захоронкарського семін. як також до 1., 2. і 3. кл. гімн. і висоту оплат оголосить управа школи дещо пізніше. 1599 2—2

Вписи до I. кляси гімназії Рідної Школи в Коломиї для дівчат і хлопців відбудуться в днях **від 26. травня до 15. червня 1935 р.** в будинку гімназії (український Народний Дім, II. поверх). По вписах відбудуться вступні іспити. Речинець іспитів подасть Управа гімназії кожному інтересованому устно. **Управа гімназії „Р. Ш."** 1605 2—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пані, Панове! Першорядне укр. фризієрське заведення Кузика, Гродзіцких 4. біля апт. Терлецького. **Для Пань тревала ондуляція пар.** 1611 1—10

Пансіон „Яблонських Мароко" біля залізничого двірця **у Гребенові під управою п. М. Блавацької** поручає від 1. червня сонячні кімнати одно- дво- і три особові з осібними бальконами та видом на гори. Здорова й добірна кухня на бажання дієтична. Ціни поміркованi. 1585 2—8

Плащ і охоронне убрання найдешевше джерело „Паліюм", Гетьманська 22. побіч музею. 1452 5—6

фортепіян короткий, крижовий у знаменитім стані продає Бартошевський, Пекарська 15. I. п. 1553 8—10

Хто прийме на час вакацій ученицю „Труду" без матері і даху над головою. Ласкаві зголошення на адресу батька б. рахун. старшина УГА Іван Заремба, невиліченно хорий у міському заведенні, Львів, вул. Білінських ч. 9. 1—3

Зараз до винайму 2 покої з кухнею, з повним комфортом, при вул. Строміл 2 п. (бічній Жовківській). Відомість в канцелярії адв. Др. Бабія, Львів, Сапіги 65.

Новочасна вирібня парасолі і парасольок „ЛІОН", Львів, ул. Шайнохи 2. — приймає реперації, покриття, дешево. 1536 10—10

Новітня робітня обуви Івана Івасівки при вул. Личаківській 18, виконує найновіші зразки мужеської, люксусової обуви, Спеціяльність ортопедична обува. 1580 10—30

10.000 мужеських сорочок продає від зол. 2·26 Новочасна вирібня **„Ренома",** Львів, Сонішна 9. 1510 15—2[illegible]

Наука писання на машинах, місячна оплата пять золотих. **Переписку і відбитки** — приймає Романська, Зибликовича 5 1562 7—10

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10